

KADINA YÖNELİK ŞİDDET HABERLERİNİN İNCELENMESİ: HÜRRİYET VE MİLLİYET ÖRNEĞİ

Anıl Kaan UÇAR¹

ÖZET

Kamusal alanın önemli bir paydası olan medyanın topluma haberleri nasıl aktardığı oldukça önemlidir. Medyanın haberi verirken tercih ettiği dil, üslup ve şekil toplumda bir karşılık bulmaktadır. Dolayısıyla son yıllarda Türkiye’de artış gösteren kadına yönelik şiddet haberlerinin medya tarafından topluma nasıl aktarıldığı ve kamusal alan açısından sorumlu yayın anlayışı çerçevesinde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği önem arz etmektedir. Ayrıca medyanın kullandığı kelimelerin sansasyondan uzak olup olmadığı ve şiddeti sıradanlaştırıp sıradanlaştırmadığının incelenmesi de kadına yönelik şiddet haberlerinin medyada nasıl yer aldığını anlamak açısından etkin rol oynamaktadır.

Bu çalışmada, medyada yer alan kadına yönelik şiddet haberleri nitel ve nicel araştırma yöntemleri ile incelenerek medyanın haberleri topluma sunarken sergilediği objektif tutum değerlendirilmiştir. Çalışmanın nicel araştırma kısmında, haberlerin uzunluğu ve hangi türde olduğu, nitel araştırma kısmında ise, dili ve üslubu detaylı olarak değerlendirilmiştir. Araştırma, medyada oldukça fazla yer bulan ve toplumun da çok güçlü bir biçimde reaksiyon gösterdiği Özgecan Aslan cinayeti haberleri ve olayın gerçekleştiği 2015 yılı ile sınırlıdır. Çalışmanın Hürriyet ve Milliyet web sitelerinde çıkan haberleri incelemesinin temel nedeni, 2015 yılındaki verilere göre bu iki haber sayfasının en çok ziyaret edilen gazeteler olmasıdır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler, kadına yönelik şiddet haberlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği ve suçlu-mağdur ilişkisi açısından dengeli olmadığını ortaya koyarken kadının toplumdaki yeri ve şiddetin nedenlerinin sorgulanarak önlenbilmesine dair bir kamusal tartışmaya zemin hazırlayacak nitelikten de uzak olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet, Medya, Özgecan Aslan

¹ Öğretim Elemanı, Ordu Üniversitesi Ulubey Meslek Yüksekokulu Gazetecilik ve Habercilik Bölümü, Dr. Öğrencisi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, anilkaanucar@gmail.com

TO BE ANALYZED THE NEWS OF THE VIOLENCE AGAINST THE WOMEN: THE EXAMPLE OF THE NEWSPAPER HÜRRİYET AND MİLLİYET

ABSTRACT

It is so important how the media, which is an vital object of public arena, reports the news in society. The language, style, shape preferred by media during reporting the news are found meaning in society. It has become more of an issue how the news of the violence against the women consequently showing an increase in recent year in Turkey are reported in society whether they are realized in terms of public area as part of a responsible broadcast conception or not. Moreover, to be analyzed whether the words used by media are distant from sensation or not plays an active role to understand how the news of the violence against the women appear on media.

In this study, violent news about violence against women in the media was examined with qualitative and quantitative research methods and the objective attitude displayed by the public while presenting the news was evaluated. In the quantitative research part of the study, the length and type of the news, and in the qualitative research part, the language and style were evaluated in detail. The research is limited to the news of the murder of Özgecan Aslan, which has found a lot of media coverage and the community has reacted very strongly, and the year 2015, when the event took place. The main reason for the study of Hürriyet and Milliyet web sites is that these two news pages are the most visited news items according to the report in 2015. The data obtained from the study showed that violence against women is not balanced in terms of gender equality and criminal-victim relations, but it is far from being the basis for a public debate on the place of women in society and the causes of violence being questioned.

Keywords: Violence, Violence Against Women, Media, Özgecan ASLAN,

GİRİŞ

Şiddet, 21. Yüzyılın en önemli sorunlarından birisi olarak toplumsalın tüm çatlaklarından dışarıya doğru fişkırmaktadır. Bu fişkırmannın oluşturduğu şiddet yağmurunun altında hepimiz ıslanmaktayız. Şiddet, toplumsalın her alanında yaygınlaşırken medya ve onun en temel ürünü olan haber bunun en önemli aktarıcısı konumundadır.

Özellikle kadına yönelik şiddet haberlerinde kadının haberlerdeki temsili, şiddetin sıradanlaşmasına, yeniden üretilmesine ve dramatize edilmesine neden olmaktadır. Tüm bunların yanında haber, olayın toplumsal boyutlarını atlayarak sadece şiddetin sansasyonelliğinin derecesini yükseltmektedir. Bu durum, günümüz toplumunun en önemli

sorunlarından biri olan şiddet konusunda medyanın sorumlu hareket alanından uzaklaşarak sorunlu bir habercilik anlayışına yaklaşmasına neden olmaktadır.

Medyanın kamusal alanın ve toplumsalın taşıyıcısı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, genelde şiddet ve özelde de kadına yönelik şiddet haberlerinde sorumlu ve bilgilendirici bir haber tarzına dönmesi bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği açısından yoğun bir şekilde tartışılan kadının toplumdaki konumun demokratikleştirilmesi ve toplumsal dilin erkek egemen dilden ayrılıp kucaklayıcı bir dile dönüştürülmesi noktasında medyaya önemli görevler düştüğü aşikârdır.

Tüm bunların ışığında bu çalışma, öncelikle şiddeti genel olarak tanımlayarak kadına yönelik şiddet ve medya konularına değinmiştir. Sonrasında da yukarıda yer alan noktalarda medyanın nasıl bir tutum takındığının tespit edilebilmesi amacıyla Hürriyet ve Milliyet haber sitelerinde yer alan Özgecan Aslan cinayeti haberlerini, konu edinmiştir.

1. TOPLUMSAL BİR KAVRAM OLARAK ŞİDDET

Şiddete tarihsel açıdan bakıldığında insanlık tarihinin tüm noktalarında var olmuştur. Dinsel referanslar, mitolojik öyküler, efsaneler, destanlar ve nesnel tarih her daim şiddetten bahsetmiştir. Şiddet, var olma ve tam zıttı olarak yok olma süreçlerinde de insanla birlikte bir yolculuk gerçekleştirmiştir.

Peki, onunla yolculuk edenler olarak bizler şiddeti nasıl tanımlıyoruz? Şiddet en genel tanımıyla, birisine fiziksel veya ruhsal olarak zarar vermek anlamı taşır (Cengiz, 2012, ss. 40). Michaud'a göre şiddet, kişilerin bedensel bütünlüğüne, mallarına ve simgesel/sembolik kültürel değerlerine oranı ne olursa olsun zarar veren her şeydir. Ona göre şiddet, huzurun karşısında konumlanır ve onu bozarak tartışmaya açar. Buna ek olarak şiddet; ölçüleri aşan, kuralları çiğneyen kaba ve çılgın bir güçtür (Michaud, 1991, ss. 7-11). Keane (2010) ise şiddetin öznelere bedensel hareketlerini engellemekte olduğunu ve onları susturduğunu belirtmiştir (s. 57).

Şiddet genelde fiziksel olarak algılsa da aslında tek boyutlu bir şiddet açılımı yapmak akademik literatür açısından sorunludur. Çünkü günümüzde şiddet sadece fiziksel olarak algılanmamakta bireylerin psikolojik durumlarını etkileyen ve ruh sağlığını bozabilen eylemler de şiddet olarak ele alınmaktadır (Gökulu ve Hosta, 2013, ss. 1832).

Kapsayıcı bir ifade ile şiddet, "birey, grup veya toplumların fiziksel, cinsel, sözel, psikolojik, ekonomik, kültürel, maddi, dini, simgesel veya sembolik zarar görmesini, acı çekmesini veya korku yaşamasını veya bunu muhtemel kılan tehdit veya baskıya maruz kalmasını veya da özgürlüğünün engellenmesini içeren her türlü davranıştır (Aydemir, 2016).

Dolayısıyla, bireylerin maddi ve manevi zara uğradığı tüm eylemleri kapsayan ve tarihsel süreçte insanlığın çok uzağında olmayan bir olgu olarak ele alınmaktadır.

2. KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE MEDYA

Kadına yönelik şiddet kavramı, toplumsal cinsiyete bağlı olarak gerçekleştirilen şiddet eylemlerini tanımlamak için kullanılmaktadır (Gökulu ve Hosta, 2013, ss. 1833). Kadına yönelik şiddet kapsamlı bir şekilde 1993 yılında Birleşmiş Milletler'e üye olan devletlerin imzaladığı "Kadınlara Karşı Şiddetin Tasfiye Edilmesine Dair Bildiri" de tanımlanmıştır. Bu bildiriye kadına yönelik şiddet, kamusal ya da özel alan fark etmeksizin kadınların maruz kaldığı fiziksel, psikolojik veya cinsel her türlü ıstırap veren ya da verebilen ve kadını özgürlüğünden yoksun bırakan her türlü eylem olarak ele alınmıştır (Halıcı, 2007, ss. 32). Yine Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre kadına yönelik şiddet, kadını psikolojik, fiziksel ve cinsel açılardan zarara uğratan ve özgürlüğünü keyfi olarak kısıtlayan her türlü davranıştır (Dünya Sağlık Örgütü raporundan akt. Güleç, Topaloğlu, Ünsal ve Altıntaş, 2012, ss. 122).

Karal ve Aydemir (2012), kadına yönelik şiddetin 4 farklı boyutta ele alındığını belirtmiştir (s. 22). Bunlar fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddettir. Fiziksel şiddet, somut yaralama ve öldürme gibi eylemlerin neticesinde meydana gelirken cinsel şiddet, kadının isteği dışında ilişkiye girme ve taciz gibi durumları içerisinde barındırmaktadır. Ekonomik şiddet ise, kadının zorla çalıştırılması ya da ekonomik olarak bağımlı kılınmasını işaret eden şiddet türüdür (Gökkaya, 2011, ss.104.)

Bireyler arası ilişkilerin yapısı veya bireylerin soruna yönelik çözüm arayışları önemli ölçüde sosyal dinamikler tarafından belirlenmektedir. Şiddet pratiklerinin genellikle sorun çözme stratejilerinin bir parçası olarak görülmesi onun sosyal kaynaklarının irdelenmesini gerekli kılmaktadır. Çünkü bireylerin sorunları algılama biçimleri ve çözme yönünde geliştirdikleri inisiyatif, toplumsal çevreden bağımsız düşünülemez (Aydemir, 2017, s. 142). Dolayısıyla, şiddet davranışında bireysel özelliklerin yanısıra çevresel koşullarında önemi de büyüktür. Kişinin çevresinde model aldığı kimseler, yetişirken uygulanan disiplin anlayışı, ailenin bireyle kurduğu iletişim türü, okul/arkadaş çevresi ve medya bunlardan bazılarıdır (Aydemir, 2016).

Medyada kadınların temsili konusu İletişim Bilimleri alanında sıkça tartışılan bir konudur. Ancak bu temsil konusunun alt zeminini, toplumsal cinsiyet ve medya oluşturmaktadır. Bu noktada cinsiyet başta olmakla birlikte toplumsal yapının tüm unsurlarının inşa edilen olgular olduğunu belirtmek önemlidir. Bourdieu, toplumsal düzenin unsurlarının inşa edilmesini habitus kavramıyla açıklar. Habitus kavramıyla toplumsal cinsiyetlerin tüm toplumsal ilişkiler gibi yapılandırılmış olduğuna işaret eden Bourdieu (1996) için toplumsal

cinsiyet, toplumsal süreçlerin çerçevesinde şekillenen tıpkı milliyet ve dinsel aidiyet gibi bir kimliktir (s. 170).

Bu noktada toplumsallaşma sürecinde, medyanın bireyler üzerindeki etkisi yadsınamaz. Gerek yazılı ve görsel gerekse de dijital medya ortamları, bireylerin toplumsallaşma sürecini derinden etkilemektedir. Dolayısıyla Bourdieu'nun habitus kavramıyla işaret ettiği toplumsal yapı ve kimlikler de medya tarafından şekillendirilebilmektedir. Medya, toplumsal dinamikleri değiştirebilecek güce sahiptir (Berk ve Binark, 2010, ss. 155).

Bu denli etkili bir organ olan medya, toplumsal olay ve olguların bir parçası olan şiddet unsurunda da başrolde yer alan aktörlerden biridir. Medya, şiddet olaylarına yoğun bir biçimde yer vermekte ve böylece dünyanın şiddet dolu bir yer olduğu imajını güçlendirmektedir (Keane, 2010, ss. 18). Gerbner (1998) bu imajı yaratanın medya olduğuna işaret ederek şu verileri ortaya koymuştur: medyada 1974 yılında 58 adet şiddet içerikli program üretilirken bu sayı 1984'de 73'e; 1994 yılında ise 75'e yükselmiştir (s. 26). Bu sonuçlar, şiddetin yaygınlaşması gibi çok tehlikeli bir duruma yol açarken medya, şiddet içerikli programlar ile bireyin şiddete alışmasına neden olarak şiddeti sıradanlaştırmaktadır (Kırık ve Korkmaz, 2014, ss. 5).

Çalışmanın konusunu oluşturan kadına yönelik şiddet haberleri de medyada oldukça fazla yer almaktadır. Binark ve Bek Medyada Kadın (2000) isimli çalışmalarında medyanın kadınları; anne-eş, cinsellik ve şiddet nesnesi olarak temsil ettiğini vurgulamışlardır. Medya kadına yönelik şiddet haberlerinde kadını toplumsal yapının bir parçası olarak öne çıkarmak yerine onun cinsiyet farklılığını ortaya koymaktadır. Ayrıca şiddete maruz kalma nedenlerine yer vererek maruz kaldığı şiddeti meşrulaştırma yoluna gitmektedir (Bek ve Binark, 2010, ss. 168).

Medya, kadına yönelik şiddeti meşrulaştırırken haberlerdeki akış ve kimi zaman açıklık ile suçu çekici göstererek heyecanlı anlatımlar oluşturmaktadır. Bu heyecanlı anlatımlar ile şiddete maruz kalan kadın, tekrar mağdur edilmekte ve uğradığı şiddet her haber ile yeniden üretilmektedir. Bu durumun karşılığı olan haber türü Dramatik ve Trajik haberdur. Bu haber türünde sansasyonel, kuşkulu ve ayrıştırıcı ifadeler ile öyküleştirme tekniği kullanılır (Uçar, 2013, ss. 58). Bu haberleştirme yönteminin kullanılmasının temel amacı, haberin daha çok okunmasını sağlamaktır. Ancak bu yöntem kadına yönelik şiddet haberlerinin gerçeklik ile bağlantısına zarar vermekte ve olayları basitleştirmektedir.

Sonuç olarak medyanın kadına yönelik şiddet haberlerini veriş şekli; şiddetin sıradanlaşmasına, kadının cinsel ayrımcılığa maruz kalmasına ve şiddetin dramatik bir biçimde verilmesi nedeniyle sorunun temeline inilmemesine sebebiyet vermektedir. Medyanın

toplumsallaştırma açısından etkisi göz önünde bulundurulursa bu son derece tehlikeli sosyolojik sorunlara yol açacak bir duruma işaret etmektedir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada, Mersin'in Tarsus ilçesinde 11 Şubat 2015'te tecavüz girişimine direndiği için bir minibüste öldürülen üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'a dair çıkan haberler konu olarak belirlenmiştir. Çalışmada, Hürriyet ve Milliyet internet gazetelerini temel alarak Hürriyet web sayfasında 63 haber; Milliyet web sayfasında 45; toplamda ise, 108 haber incelenmiştir. İki yayın organı arasındaki haber sayılarındaki farklılık, çalışmanın web sayfalarını kıyaslamaktan ziyade, kadına yönelik şiddete çözüm, şiddetin yeniden üretilmesi ve suçlu- mağdur durumlarına odaklanması açısından önemsizdir. Hürriyet ve Milliyet web sayfalarının seçilmesinin nedeni 2015 yılındaki verilere göre, en çok ziyaret edilen mecralar olmalarıdır (Uyanıkoğlu, 2015).

Çalışmanın yöntemi niceliksel içerik çözümlemesidir. Bu yöntemin ilk aşamasında çalışmanın nesnesini oluşturan konuyla ilgili haberler ön bir taramaya tabi tutulmuştur. Bu taramanın ardından konuya uygun kodlama şeması ortaya çıkarılarak nicel içerik çözümlemesinin bir biçimi olan frekans çözümlemesi uygulanmıştır. Böylece ön taramada dikkat çeken “Özgecan/Özgecan Aslan/Aslan”, “sanık-suçlu isimleri”, “yakmak/yakılmak”, “öldürmek/bıçaklayarak öldürme” “tecavüz”, “adalet”, “kınama” ve “çözüm” gibi sözcüklerin hangi sıklıkla geçtiği frekans çözümlemesi ile belirlenerek haberler şiddet, çözüm ve suçlu- mağdur durumları açısından incelenmiştir. Buna ek olarak haberlerin Bilgilendirici ya da Dramatik/Trajik haber kategorilerinden hangisine karşılık geldiği de kodlanmıştır.

Çalışmanın verileri aşağıda yer alan tarihler esas alınarak toplanmıştır. Bunun nedeni de Özgecan Aslan cinayetine dair önemli gelişmelerin ve en çok haberin bu tarihlerde kamuoyuna sunulmuş olmasıdır. Çalışmada böylece olayın yoğun olarak haber olduğu ve önemli gelişmelerin yaşandığı tüm tarihler taranmıştır.

11 Şubat 2015	Özgecan'ın kaybolması ve ailesinin adli makamlara dilekçe vermesi
12 Şubat 2015	Zanlının itirafı ve cesedin bulunması
13 Şubat 2015	Olayın medyada yoğun bir biçimde yer bulmaya başlaması
14 Şubat 2015	Olaya karşı gerçekleştirilen protestolar ve açıklamaların medyada yer alması
15 Şubat 2015	Protestoların devam etmesi

16 Şubat 2015	Protestoların devam etmesi
22 Şubat 2015	Olayın detaylarının medyada yoğun bir biçimde yer alması ve devam eden protestolar
8 Mart 2015	Dünya Kadınlar Günü nedeniyle gerçekleşen Özgecan'a destek protestoları
9 Nisan 2015	Olayla ilgili iddianamenin medyada yer alması
1 Mayıs 2015	Cumhurbaşkanı'nın Özgecan'ın ailesini kabulü
12 Haziran 2015	Cinayetin ilk duruşması
9 Eylül 2015	Cinayetin ikinci duruşması
3 Aralık 2015	Cinayetin karar duruşması

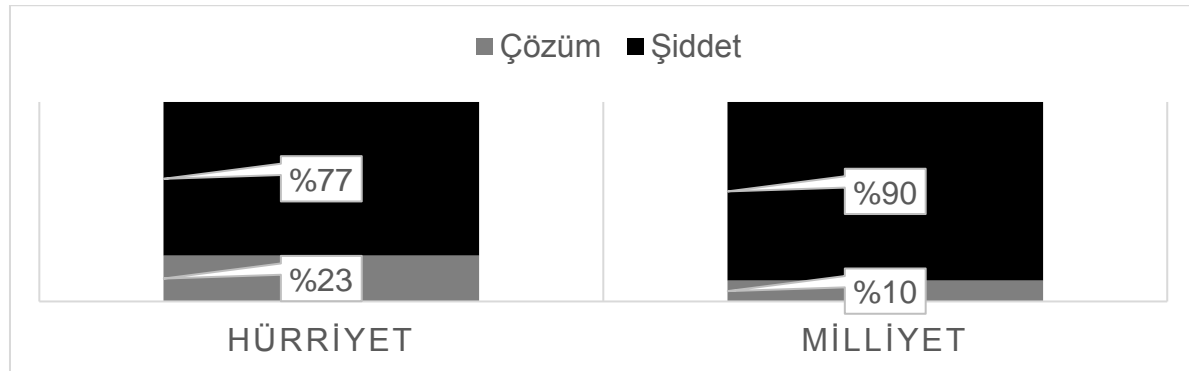
Şekil 1. Araştırma kapsamında incelenen haberlerin tarihleri

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Toplumsal Çözüme Katkı Açısından Haberlerin İncelenmesi

Hürriyet ve Milliyet haber sayfalarında yer alan Özgecan Aslan cinayeti ile ilgili haberlerde adalet ve çözüm odaklı mücadele/seferberlik, kınama, adalet ve çözüm sözcüklerinin oranları çalışmanın temel amacı olan kamuoyunda farkındalık oluşmasına zemin hazırlayarak kadına yönelik şiddetin son bulmasına dönük adımların atılmasına dair ipuçları vermesi açısından önemlidir.

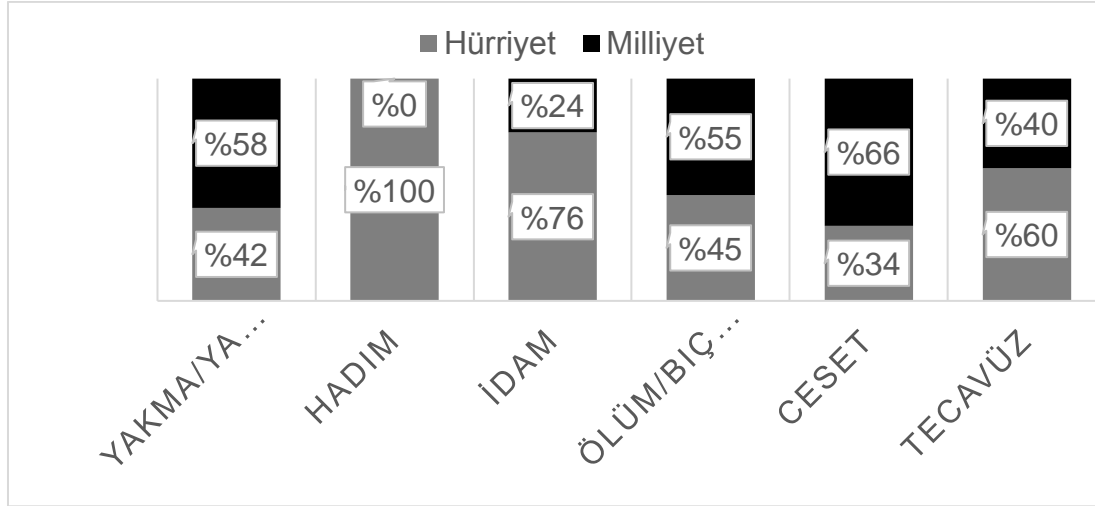
Hürriyet, bu sözcüklere %23 oranında yer verirken Milliyet ise %10 oranında yer vermiştir. Bu durum haberlerde çözüme yönelik geçen ifadelerden ziyade şiddete yönelik ifadelerin daha yüksek oranlarda yer aldığını ortaya koymuştur.

Şekil 2. Toplumsal çözüme katkı açısından haberlerin oranları

4.2. Şiddeti Yeniden Üreten Sözcükler Açısından Haberlerin İncelenmesi

Milliyet, olayın dramatik ve trajik tarafını arttıran yakılma/yakma ifadesine %58 oranında yer verirken Hürriyet %42 oranında yer vermiştir. Olayın ardından kamuoyunda tartışılan hadım ve idam ifadelerini Hürriyet %100 ve %76 oranlarıyla topluma sunmuştur.

Şekil 3.Haberlerde şiddeti yeniden üreten sözcüklerin oranı

Ölüm/Bıçaklayarak öldürme gibi infiale yol açan ifade ise Hürriyet'te %55; Milliyet'te ise, %45 oranlarında yer almıştır. Haberın trajikliğini arttıran ceset sözcüğü ise, genelde yakılma eylemi ile birlikte Milliyet haberlerinde %66; Hürriyet'te ise, %34 ile yer bulmuştur. Özgecan'ı ve ailesini medyada yeniden şiddete maruz bırakan tecavüz sözcüğü ise, Hürriyet'te %60 ve Milliyet'te de %40 oranlarında tespit edilmiştir.

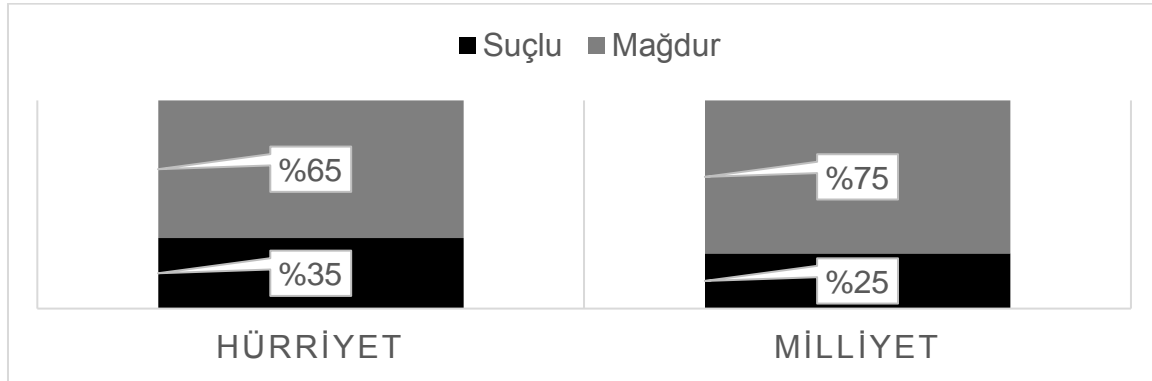
Bu verilerin en önemli sonucu, her iki medya organının da acı bir olayın daha da dramatikleştirilmesinde rol oynadıklarıdır. Özellikle medyanın gerçekleşmiş bir şiddet eylemini bilgilendirici haber türünün aksine dramatik/trajik haber biçiminde kamuoyuna sunması, şiddet çemberinin içinde sıkışıp kalan toplumun vahşi ifadelerin yüksek oranları altında ezilmesine neden olmaktadır.

4.3. Suçlu ve Mağdur Açısından Haberlerinin İncelenmesi

Medyada suçludan daha fazla mağdura yer verilmesi, Medya ve İletişim alanında yoğun olarak tartışılan bir konudur. Bu durum yaşadığı olay ile mağdur duruma düşen kişinin ve ailesinin haberlerin verilme tarzı sonucunda bir kez daha mağdur edilmesine neden olmaktadır.

Özgecan Aslan cinayetinde de bu durum söz konusudur. Özgecan/Özgecan Aslan ismi ilgili medya organlarında daha yüksek oranda yer alırken suçluların isimleri daha düşük seviyededir. Hürriyet'in haberlerinde %65; Milliyet'in haberlerinde ise %75 gibi bir hayli yüksek seviyede mağdurun ismi geçmiştir. Suçlu ismi ise, Hürriyet'te %35; Milliyet'te ise sadece %25 ile yer bulmuştur. Bu durum mağdur ve ailesinin haber metinlerinde tekrar şiddete

maruz kalmasına neden olurken suçluların ise toplumsal bir soyutlanmaya tabi tutularak yıllar sonra hatırlanmamalarına bir nevi yardımcı olmaktadır.

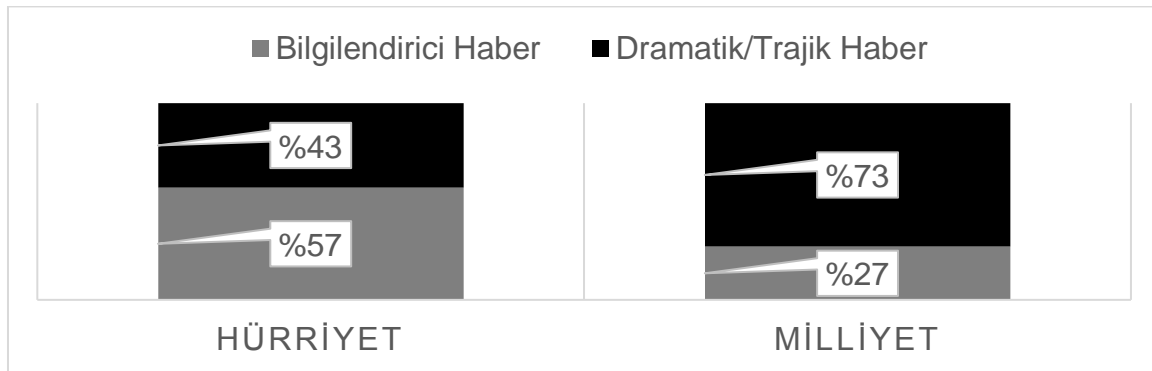

Şekil 4. Suçlu- mağdur açısından haberlerin oranları

4.4. Haberlerin Tür Açısından İncelenmesi

Kamuoyunu derinden sarsan kadına yönelik şiddet haberlerinde şiddetin yeniden üretildiğine ve kamuoyunun doğru, çözüm odaklı bilgilendirilmediğini ortaya koyan bir diğer önemli veri kaynağı da haber türleridir.

Haberin, olayı toplumsal açıdan yeniden yaşanmasına ve şiddetin dramatik ifadelerle yeniden üretilmesine karşı bilgilendirici bir nitelikte sunulması önemlidir. Gerek habercilik etiği gerekse de toplumsal sorumluluk bunu gerektirir. Milliyet bu noktada %73 Dramatik/trajik haber verme biçimiyle sorumluluk anlayışından ve toplumsal çözümden uzak bir tavır sergilerken, Hürriyette %43 oranında buna ortak olmuştur. Hürriyet'in %57 ile Milliyet'ten daha yüksek bir biçimde bilgilendirici nitelikte haber aktarmış olması yeterli değildir.

Şekil 5. Tür açısından haberlerin oranları

Bu verilere ek olarak 14 Şubat 2015 tarihli Hürriyet haberinde yer alan aşağıdaki ifadeler, şiddetin tüm açıklığıyla medyada yer bulduğunu ve toplumsal açıdan yeniden üretildiğini gözler önüne sermektedir.

Özgecan Aslan'ın boğuşma sırasında yüzünü tırmalaması nedeniyle, tırnaklarının arasında DNA örneğinin kalmaması için her iki elini de bileklerinden kesip kollarından

aydırdıktan sonra yaktığı ortaya çıktı. Olay yerinde yapılan incelemede Özgecan'ın cesedinin yanında bulunan iki elinin de büyük oranda yandığı belirlendi. Sorgu sırasında, 'Özgecan'ın ellerini neden kestini?' sorusuna soğukkanlı yanıt veren Suphi A., "Boğuşma sırasında yüzüme tırnaklarını geçirdi. Ben de tırnaklarının arasında DNA örneğim kalmasın diye kestim" yanıtını verdi. (Şen ve Duman,2015).

Yine aynı tarihli Milliyet haberinde de “Yaşarken Kestim” ve “Bayanı Yaktım” (Tahincioğlu,2015) gibi ara başlıklar altında verilen sanık ifadeleri olayın adeta bir korku ve suç filmi senaryosuna dönüşmesine neden olmaktadır. Dolayısıyla da haber öyküleştirilip topluma şiddet bir kez daha yaşatılmakta ve şiddetin sıradanlaşmasına zemin hazırlamaktadır.

Toplumun derinden sarsan böyle bir gelişmenin uzun yıllardır devam eden kadına yönelik şiddet olaylarının önüne geçilmesine dönük katkı sağlayacak tarzdan uzak olmasının en önemli göstergesi dramatik/trajik türünde haberleştirme faaliyetidir. Bu haber türünde haberler, yoğun sansasyon, acı, ve şiddet içeren sözcükler eşliğinde verilerek mağdurun başına gelenlerin öyküleştirmektedir. Özellikle olaya ait raporların ve ifadelerin tüm açıklığıyla haberlerde çok uzun bir biçimde yer bulması şiddetin kamusallaşmasına ve çözümden uzaklaşmasına zemin hazırlamaktadır. Olayın topluma aktarılması sırasında sanık ifadelerinin ve mağdur ailesinin sözlerinin çok yoğun bir biçimde haberlerde yer bulması, haberin objektifliğine ve mağdur lehine etki yaratmasına gölge düşürmektedir.

SONUÇ

Türkiye’de kadına yönelik şiddet her geçen gün artan bir olgu olarak toplumsalın merkezinde yolculuğuna devam etmektedir. Bu noktada medya ise sorumlu yayın anlayışından uzak haberler ile kadının şiddetin bir nesnesi haline gelmesine neden olmaktadır.

Haberin şiddetin bir taşıyıcısına dönüşmesi, Özgecan Aslan cinayeti haberlerini konu alan bu çalışma tarafından ortaya konmuştur. Çalışma, kadına yönelik şiddetin önüne geçilmesine yönelik araştırmacı ve sorgulayıcı haber tarzının aksine sanık ifadelerine, çözüm odaklı aktarımlardan çok olayın şiddetini toplumsal açıdan yeniden üreten sözcüklere, mağdur ve mağdurun ailesinin acılarına yer vererek şiddeti yeniden üreten bir habercilik faaliyetine katkı sağlamışlardır.

Hürriyet web sayfasında Özgecan Aslan cinayetiyle ilgili haberlerde çözüme dair ifadeler sadece %23 yer bulurken şiddete yönelik sözcükler %77 oranında tespit edilmiştir. Bu da Hürriyet’in kadına yönelik şiddet olaylarını araştırmacı ve sorun merkezli bir habercilik anlayışıyla değil, şiddeti tekrar üreten bir habercilik anlayışıyla hareket ettiğini göstermiştir. Milliyet ise, bu noktada çok farklı bir sonuç ortaya koymamıştır. %90 oranında şiddet içerikli ifadelerin yanında sadece %10 oranında çözüme yönelik haber içerikleri oluşturmuştur. Bu

durum, araştırmacı ve çözümlü odaklı anlayıştan uzak bir habercilik anlayışının sergilendiğini göstermektedir.

Çalışmanın bir başka inceleme konusu ise, medyanın şiddeti yeniden üretilip üretilmediği üzerinedir. Bu noktada da Hürriyette yakılma/yakma ifadesi %42; Milliyette ise, %58 oranında geçmiştir. Olayın sonucunda kamuoyunda tartışılan hadım ifadelerine sadece Hürriyet'te rastlanırken Milliyet'te bu ifadeye yer verilmemiştir. Yine Ölüm/Bıçaklayarak öldürme gibi ifadeler Hürriyet'te %55; Milliyet'te %45 yer bulurken, haberi trajikleştiren ceset sözcüğü ise, Hürriyet'te %66; Milliyet'te ise, %66 yer bulmuştur. Tecavüz sözcüğü ise, Hürriyet'te %60; Milliyet'te ise, %40 oranlarında tespit edilmiştir. Bu sonuçlar medyanın şiddeti yeniden üreterek ona maruz kalan öznelerin de nesneleşmesine neden olduğunu göstermektedir.

Suçlu ve mağdurun habere yansıtılması açasından ise, ciddi bir dengesizlik dikkat çekmektedir. Özgecan/Özgecan Aslan ismi Hürriyet'in haberlerinde %65; Milliyet'in haberlerinde ise %75 oranında yer almıştır. Suçlu ve suçluların ismi ise, Hürriyet'te %35; Milliyet'te ise sadece %25 ile yer alarak, mağdurun haberlerde sürekli bir biçimde bir kez daha mağdur edilmesine zemin hazırlamıştır. Böylece suçluların ismi ise adeta toplumsal vicdandan kaçırmıştır.

Hürriyet'in %57; Milliyet'in ise, sadece % 23 oranında bilgilendirici tarzda haber yapması, medyanın kamuoyunu sarıh bir biçimde bilgilendirmesine gölge düşürmektedir. Özellikle Milliyet'in %73; Hürriyet'in ise, %43 oranında dramatik/trajik haber anlayışında sansasyona ve öyküleştirmeye dayalı haber biçiminde kamuoyuna olayı sunması son derece sorunlu bir haber tarzına işaret etmektedir.

Sonuç olarak, Hürriyet ve Milliyet web sayfalarında yer alan Özgecan Aslan cinayetine yönelik haberler, sorun ve sorunun çözümlüne odaklı değil, şiddeti yeniden üreten, mağduru bir kez daha mağdur durumuna sürükleyen ve toplumu bilgilendirmekten ve düşündürmekten ziyade adeta bir cinayet filmi senaryosu ile baş başa bırakmaktadır. Bu sonuç, haber web sayfalarına erişimde her hangi bir yaş sınırlamasının olmaması nedeniyle özellikle çocuklar açasından tehlikeli bir durum olarak dikkat çekmektedir. Suçlu ifadelerinin tüm aıklılığıyla verilmesi, tecavüz, kesme ve yakma gibi ifadelerin haberde bol bol kullanılması, çocuk ve yetişkin ayırt etmeksizin tüm toplumu şiddete maruz bırakmaktadır. Oysa kadına yönelik şiddetin nedenlerine ve nasıl engellenebileceğine dair toplumsal adaleti sağlamlaştırıcı bir araştırmacı gazetecilik faaliyeti toplumsal acağan daha etkili olacaktır. Bu habercilik anlayışı toplumsalın her yerine nüfuz eden şiddetin, bir öykü aracına dönüşmesini engelleyerek toplumsal bir duyarlılık yaratacaktır. Bourdieu'nun habitus olgusu ile ortaya koyduğu gibi bu duyarlılık da, toplumsalı sıkı sıkıya saracaktır.

KAYNAKÇA

Aydemir, L. (2016), “Tendency to Violence of Young People in their Adolescence Period and Precautions to be Taken”, *Journal of Social and Administrative Sciences*, 3(4), 282-289.

Aydemir, L. ve Demircioğlu, Eda (2017), “Trabzon İli Ortahisar İlçesi’nde Yerli Halkın Şiddet Algısı Ve Yaşanan Şiddet Gerçekliğine İlişkin Sosyolojik Bir Araştırma”, *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, (22): 139-160.

Bourdieu, P. (1996). *Distinction: a social critique of the judgement of taste*. (R. Nice. Çev.) London: Routledge.

Cengiz, E. (2012). *Medyanın Efendisi Şiddet*. İstanbul: Doruk.

Gencil Bek, M. ve Binark, M. (2000). *Medyada kadın*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.

Gencil Bek, M. ve Binark, M. (2010). *Eleştirel medya okuryazarlığı*. İstanbul: Kalkedon.

Gerbner, G. (1998). The stories we tell. *Kültür ve İletişim* 1(1), 17-30.

Gökkaya, V. B. (2011). Türkiye de kadına yönelik ekonomik şiddet. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi* 12(2), 101-112.

Gökulu, G. ve Hosta, N. (2013). Basında kadına yönelik şiddet haberlerinin analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta gazeteleri örneği (2005-2008). *International Journal of Social Science* 6(2), 1829- 1850.

Güleç, H., Topaloğlu, M., Ünsal D. ve Altıntaş, M. (2012). Bir kısır döngü olarak şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 4(1), 112-137.

Halıcı, C. (2007). *Gazete haberlerinde kadına yönelik şiddet: Posta ve Takvim gazetelerinde kadına yönelik şiddet haberleri üzerine bir araştırma*. (doktora tezi) Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Karal, D. ve Aydemir, E. (2012). *Türkiye’de kadına yönelik şiddet*. Ankara: Usak.

Keane, J. (2010). *Şiddet ve demokrasi*. (M. Üst. Çev.) Ankara: İmge.

Kırık, A. M. ve Korkmaz, M. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinde Medyanın Rolü *Psikoloji Araştırmalar* 1(1), 1-16.

Michaud, Y.(1991). İtaliye şiddet. (C. Muhtaroglu. Çev.) İstanbul: İletişim.

Uçar,A.K.(2013). *Gazetecilikte bir değer ve pratik olarak objektiflik: siyasi partilere ilişkin haberlerin içerik çözümlemesi*.(yüksek lisans tezi) Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Uyanıkoğlu, C. (2015, 6 Aralık). Türkiye’de en çok ziyaret edilen 10 site. <http://www.kolaydata.com/turkiyede-en-cok-ziyaret-edilen-siteler-2897.html> adresinden edinilmiştir.

Şen, A.E. ve Duman, T. (2015, 15 Şubat) Özgecan’a nasıl kıydınız. <http://www.hurriyet.com.tr/ozgecana-nasil-kiydiniz-28192419> adresinden edinilmiştir.

Tahincioğlu.G. (2015, 16 Şubat) . Özgecan aslan cinayetinde kan donduran detaylar. <http://www.milliyet.com.tr/iste-vahsetin-tutanaklari-gundem-2014568/>. adresinden edinilmiştir.

<http://www.hurriyet.com.tr/index?&cal>

<http://www.milliyet.com.tr/arama.htm>

